1357
Јелена Минић арх.
Ломина ул. 24 Београ

Poštarina plaćena u gotovu

ŽENSKI POKRET

ORGAN ALIJANSE ŽENSKIH POKRETA U KRALJEVINI JUGOSLAVIJI

Broj poštneg čekovnog računa: 53.191
Administracija: Knjeginje Ljubice 1.

Urednici: ALOJZIJA ŠTEBI, DARINKA STOJANOVIĆ

Beograd, 15 aprila 1931
BROJ 7—8 GODINA XII

Vlasnik za A. Ž. P. MILICA DEDIJER

Izlazi 1 i 15 u mesecu. — Godišnja pretplata: 48 din. Za inostranstvo 60 din. — Primerak 2 dinara

Dolazak Internacionalne Alijanse za žensko pravo glasa i građansko vaspitanje žene

U prošlome broju u kratko smo prikazali važnost dolaska Internacionalne Alijanse u našu zemlju, a naročito smo naglasili da su pitanja, o kojima će raspravljati Konferencija za mir baš sada od presudnog značaja za sve narode i države. Stoga još jednom pozivamo i žene iz unutrašnjosti i iz Beograda da u što većem broju prisustvuju ovim konferencijama, a naročito se nadamo da će doći sve svesne feministkinje.

Danas saopštavamo program za vreme od 11—20 maja.

Radni program:

I. Od 11—15 maja zaključno sednice upravnog odbora Internacionalne Alijanse u prostorijama Ženskoga Pokreta u Beogradu, Knjeginje Ljubice 1.

II. 15 maja u 20 i po časova sednica Ženskih Pokreta iz cele zemlje sa pretsednicom Internacionalne Alijanse, gospođom Corbett-Ashby.

III. 16 maja prva sednica komiteta za Mir i Društvo Naroda Internacionalne Alijanse pod pretsedništvom šefa komiteta, gospođe Ruth Morgan u prostorijama Ženskoga Pokreta.

IV. 16 maja po podne sastanak svih upravnih članova Internacionalne Alijanse sa pretstavnicima društava Jugoslovenskog Ženskog Saveza. Glavna tema rasprava: pitanje mira.

V. 17 maja u 10 časova svečano otvaranje Konferencije za mir u velikoj dvorani novog univerziteta.

VI. 17 maja po podne, 18 i 19 od 9½—12½, i od 15½—18 časova sednice Komiteta za mir u svečanoj dvorani starog univerziteta. Na ovim sednicama su glavne teme rasprava:

a) Razoružanje.
b) Ekonomska saradnja zemalja u vezi sa stvaranjem Evropske Unije.

VII. 20 maja konferencija delegata ženskih organizacija Balkanskih zemalja.

Рад Женских Покрета

О пројекту закона о социјалном осигурању

10 пр. м. г. *Недељко Дивац* је одржао у Женском покрету у *Београду* предавање о новом пројекту закона о радничком сигурању. У уводној речи предавач је бацио кратак поглед на историски развитак социјалнога осигурања, које се појављује и код нас као и у целоме свету од давнина, у разним облицима. У модерном облику осигурање води порекло из Немачке од осамдесетих година прошлога века. У Србији се прво појављује као организована приватна акција пре рата, стварају се специјална друштва и фондови за помоћ у случају болести и смрти, али до уједињења у Србији нисмо имали никаквих *закона* који би то питање регулисали. У крајевима наше земље, који су били под Аустро-Угарском, закон о осигурању радника био је веома добро спроведен још пре рата. Аустриски закон је и нама служио за основу, приликом израде нашег закона о осигурању, који је донет 1922 године и који још и данас важи. Овај стари закон је један од најнапреднијих закона о осигурању у Европи, он обухвата осигурање у случају болести и у несретним случајевима, а било је предвиђено да се осигурање за изнемоглост, старост и смрт спроведе у року од пет година по ступању на снагу закона, али то до данас још није учињено.

При доношењу овај закон није наишао на отпор ни јавности ни заинтересованих, али доцније при његовом спровођењу осетило се негодовање. Послодавци су захтевали да се смање намети, наводећи да су они и сувише велики за нашу неразвијену привреду, док су радници протестовали што се не приступа спровођењу и осталих врста осигурања, које закон није обухватио. Ово је довело до помисли на ревизију досадашњега закона.

Стари закон, и ако са великим недостатцима у спровођењу, учинио је огромне услуге, вели предавач, како радницима, тако и целоме нашем друштву. До сада је пола милиона радника било осигурано. Они су имали право на накнаду на случај несреће, а лечење у случају болести и на храну, т. ј. новчану помоћ за време док су због болести онеспособљени за привреду, што је радничким породицама била огромна корист, а такође и друштву, пошто та породица није принуђена да падне одмах на терет друштва. Подигнуто је већ 126 амбуланта, 8 болница, 2 санаторијума са 350 постеља, 3 бањска лечилишта и т. д. све за оболеле раднике.

Нови пројекат предвиђа спровођење и осталих врста осигурања, т. ј. за изнемоглост, старост и смрт. Допринос за осигурање у случају болести се нешто смањује, али се глобална сума, која се плаћа за осигурање, стварно повећава доприносом за ове три нове врсте осигурања. То чини да послодавци нису задовољни, јер се принос повећава, те према томе у привреди се ни мало не смањују намети. Али, нови пројекат не задовољава ни раднике, јер и ако се осигурање проширава на изнемоглост, старост и смрт, оно стварно погоршава услове стицања права за осигурања. Услови за стицање права на хранарину у случају болести су погоршани у толико, што се хранарина може по новом пројекту добити тек ако је раденик био шест месеци осигуран у последњој години или 30 дана непосредно пре оболења, а хранарина од $^{2}/_{3}$ обезбеђене наднице, по новом закону се смањује на ½. Дакле, услови се погоршавају а хранарина смањује. Ово је исти случај и са женама на порођају. Она стиче право ако је била шест месеци осигурана у последњој години или 90 дана непосредно пре порођаја запослена, а исти су услови и за жене радника. Овај систем погоршања услова за стицање права на осигурање и смањење додељене помоћи спроведен је кроз цео нови пројекат.

Измене досадашњег закона су се могле чинити, али се ово требало извршити на основу стварног искуства и потребе. По новом пројекту је сигурно да ће се знатно смањити број раденика који стичу право на помоћ, и онемогућиће се великом броју да добије помоћ у стварној потреби и у највећој нужди, само се за сада не би могло утврдити колики ће број раденика бити погођен — то би тек могла пракса да покаже, ако се овај пројекат озакони.

А ново осигурање у случају изнемоглости, старости и смрти је у ствари сасвим фиктивно, тако да стварне користи осигуранику не доноси, јер оних мизерних 50—100 дин. месечне помоћи, која се загарантује, не може му ни у ком случају обезбедити живот у тешкој прилици изнемоглости и старости, или дати стварну помоћ породици после смрти хранитеља.

Дакле, резултати су следећи: Нови пројекат повећава допринос за осигурање, т. ј. ствара веће намете и за радника и за послодавца; помоћ која се пружа раденику погоршана се, т. ј. стварају се отежавајући услови, који ће смањити и број корисника. То јасно оцртава назадак, који би овај пројекат спровођењем у живот нанео. Нове врсте осигурања су сасвим недовољне за обезбеђење минимума потребне помоћи.

Време и прилике су довеле до социјалног осигурања, нове потребе, које су га изазвале, све су императивније, како за раденике, тако и за друштво и државу. Потребно је да се ово осигурање јача и шири и то под ауторитетом државе, т. ј. путем закона. Радничка класа је код нас све многобројнија, она постаје све више моћан фактор у нашем животу, и стога је потребно све већу пажњу обратити на односе који регулишу положај и живот нашег радничког света.

Profesionalni rad žena

Ženski Pokret u Beogradu sazvao je 28 marta sastanak, na kome su pretstavnice pojedinih ženskih organizacija dale svoju reč obzirom na debate u dnevnoj štampi o profesionalnom radu žena. Sastanak je otvorila pretsednica Ženskog Pokreta, **Alojzija Štebi**, koja je označila rad žene kao osnovno pravo žene. Zatim je bila izabrana za pretsednicu sastanka, na kome su učestvovale Organizacija učiteljica i zabavilja, Udruženje nastavnica srednjih i stručnih škola i Udruženje univerzitetski obrazovanih žena, gospoda **Leposava Petković**, pretsednica Jugoslovenskog ženskog saveza. Gospoda Petković je istakla važnost ovog sastanka i najpre dala reč pretsednici beogradskog Ženskog Pokreta, **Alojziji Štebi**. U kratkom govoru je govornica ocrtala u glavnim potezima problem, o kome je u poslednje vreme govorilo toliko pozvatih i nepozvatih, te precizirala feminističko gledište u tome pitanju — žena **mora** da radi i **hoće** da radi. U ime Organizacije učiteljica je govorila gospoda **Vukajlović**, koja je u celosti prihvatila gledište predgovornice. Za Udruženje nastavnica govorila je gospoda **Julija Bošković** i na mnogim primerima iz života dokazala neophodnu potrebu ženinog samostalnog rada. Za Udruženje univerzitetski obrazovanih žena govorile su gospode **Dr. Palić** i **Vera Kičevac**. Gospoda **Dr. Palić** je kao lekar govorila o ovome pitanju, a pored toga se osvrnula i na ono prebacivanje, koje se

čini ženama, da rade radi toga, da mogu terati luksus. Gospoda **Kičevac** je dala jedan pregled ženinog rada u raznim profesijama. Osim pretstavnica organizacija bilo je i više govornika iz publike, i iz svih govora je izbijala odlučnost, da žene neće napustiti profesionalni rad. Poslednja se javila za reč gospoda **Danica Bedeković iz Zagreba** i kao iskrena katolikinja izjavila, da osuđuje izjave gospodina Dra. Vlašića, koji se skrio za autoritet crkve, da napadne ženu. Pretsednica sastanka je zatim pročitala sledeću rezoluciju, koja je bila od mnogobrojne publike odoševljeno prihvaćena:

Na skupu održanom u Ženskom Pokretu 28 marta 1931 godine prisutna ženska udruženja izjavljuju sledeće: 1. Da je ženin rad u svima granama privrednog i kulturnog života neophodno potreban, zato što je njegova diferencijacija tako visoko razvijena da neophodno potrebuje najrazličitije sposobnosti, i što je današnja socijalna struktura takva da je žena neophodno potrebna u najrazličitijim manuelnim i intelektualnim pozivima.

2. Da poziv ne otuđuje ženu od materinstva i doma. Naprotiv, poziv koji žena vrši van doma još više je osposobljava za pravilno vršenje njene dužnosti kao majke - vaspitačice, jer poziv doprinosi da se njene intelektualne i duševne sposobnosti razviju, i omogućava joj jači kontakt sa celokupnim životom, što je od neocenjive koristi za njene materinske dužnosti.

3. Da ženin rad nije konkurencija radu muškarca, jer se uposlenje reguliše prema kvalifikacijama, a ne prema polovima, te osnova konkurencije je veća ili manja sposobnost, koliko za muškarca toliko i za ženu.

4. Da će se žene udružene boriti protivu svakog pokušaja da se eliminira žena kao aktivni saradnik u celokupnom privrednom i kulturnom radu našega naroda.

Ljubljana. Prošloga meseca počeo je Ženski Pokret da privodi u delo svoj ovogodišnji program za zaštitu ženskih šegrta. U tome programu je na prvom mestu higijensko prosvećivanje i gospoda **Dr. Finkova** je održala predavanje, koje je ostavilo na prisutne devojke veoma dubok utisak.

Godišnja skupština Ženskog pokreta u Skoplju

15 marta t. r. održana je u Skoplju godišnja skupština Ženskoga pokreta. Sala Prosvetnoga doma bila je puna članica Ženskog pokreta, koji je za ovo kratko vreme svoga života u Skoplju dao vrlo dobre rezultate. Ženski pokret je pokazao mnogo interesovanja da pruži svoju efikasnu saradnju y svima zajedničkim akcijama skopljanskih ženskih organizacija, kako bi se celokupna humana i socijalna akcija naših žena na jugu što bolje izvodila i pružila što lepše rezultate. U tome cilju je Ženski pokret povelo akciju za jaču kolaboraciju Savezних društava y Skoplju, i postigao sporazum za saradnju na prosvećivanju žena na selu ca skopljanskim Kolom srpskih sestara i Organizacijom učiteljica. Održavajу ce već predavanja ženama na selu, koja vrlo dobro uspevajy.

Jedna od najlepших akcija Ženskoga pokreta y Skoplju je Škola za ženske šegrte, koja već trećy godinu vrlo uspešno radi. Y školi, y kojoj cy upravitelјica i sve učiteljice upravne članice Ženskoga pokreta, mlađi ženski šegrti razvijajy svoje stručno znanje dopunom školske nastave, i pripremajy ce za dobre stručne radenice y raznim zanatima. Poredom ove šegrtske škole održava ce i kurs za nepismene ženske šegrte, y kome ima najveći broj muslimanske ženske dece. Na sadanjem kursu ima 40 devojčica. Ova škola Ženskoga pokreta daje sigurno veoma dobre rezultate za naš budući rad. Ženski pokret je posle dosta teških napora salomio sve prepreke početka i sada škola već razvija svoj kuristan i lep rad. Ekskurzije, koje ce pripremajy za učenice ove škole, doprinešе mnogo za opšte obrazovanje i upoznavanje naše zemlje ženskom zanatskom podmlatku.

Na čelu skopljanskog Ženskog pokreta je ostala stara uprava, kojoj ca puno srdačnosti želimo da produžy svoj rad pravilno schvaćen rad.

Od beogradskog Pokreta cy bili na skupštinu delegati: đja Zora Kovačević i đja Milena Atanacković.

Zagreb. Ženski Pokret je priredio 26 marta predavanje. Predavala je pretsednica Alijanse Ženskih Pokreta, Alojzija Štebi o »Aktivnom pacifizmu«.

Socijalna zaštita materinstva u Francuskoj

Ovaj članak je od naročitog interesa baš sada, kad se sprema kod nas revizija zakona o osiguranju radenika, u kome je sprovedena da minimalan broj žena socijalna zaštita materinstva. *Uredništvo.*

U Francuskoj, za razliku od drugih zemalja u kojima nalazimo prve početke zakonske zaštite materinstva zajedno sa socijalnim osiguranjem radenika, su prvi tragovi zakonske zaštite materinstva za žene graćanke, i to prvo za žene u državnoj službi. Mnogo prije nego radenicima obezbeđen je odmor i osigurana egzistencija ženama-činovnicima za vreme porođaja. 1903 god. izdata je naredba, da činovnice pošte i telegrafa imaju 35 dana posle porođaja odmor sa pravom na svoju običnu platu. Zakonima od 1910 i 1911 ovaj dopust produžuje se na 30 dana pre porođaja i 30 dana posle porođaja, a prema lečničkoj svedočbi može se prvi dio skratiti u korist drugoga. Kod stupanja u službu mora činovnica doneti lečničku svedočbu da službu može nastupiti bez štete po svoje zdravlje, a u slučaju da joj je potreban još odmor, odobrava se kao i za svaku drugu bolest produženje bolovanja. Dekretom od 18 marta 1910 g. primenjuje se ovaj zakon i na uciteljice, profesorice, činovnice ministarstva rata i mornarice i na činovnice u državnim tvornicama šibica i duhana. Iz vlastite inicijative dale su ovakav dvomesečni dopust sa platom i neke velike trgovačke kuće, železnička društva i veća industrijska preduzeća. 1913 god. izašao je tzv. Strausov zakon, koji je dopunjen zakonom od 1917 godine, po kojem svaka žena francuske narodnosti, a siromašnoga stanja dobiva kroz 4 nedelje posle porođaja potporu čija je visina različita prema pojedinim mestima. Tako n. pr. za Pariz iznaša ova potpora 1.75 franka dnevno, dakle 12 franaka nedeljno — 12 zlatnih franaka što odgovara peterostrukoj vrednosti običnoga franka. Posao je organiziran preko manjih samoupravnih vlasti, departementa, srezova, kod kojih su i stručno osoblje, lečnici i sestre, koji vrše nadzor nad porođajima i ujedno daju stručne savete. Po istom zakonu ni jedna žena ne sme se primiti ni u kakav posao pre nego prođe četiri nedelje posle porođaja. Budžet za ovu potporu daju opštine, departementi i država.

Kao prvi zakon za zaštitu radenica možemo smatrati zakon od god. 1909, po kojem poslodavac ne sme otkazati radenici ako ona radi porođaja ostavi posao 8 nedelja pre i 8 nedelja posle porođaja. Ali neka potpora radenici za to vreme još nije obezbedena. Ovu prazninu u zakonu ispunjavala je jedna privatna osiguravajuća blagajna tzv. „Mutualité maternelle«, koja je osnovana već g. 1892, prvo u Parizu pod vodstvom Madame Garnot, a kasnije i u drugim većim centrima tako, da je godine 1920 bilo 126 ovakovih privatnih osiguravajućih blagajna. Iz početka su članice toga društva mogle biti samo radenice neke vrsti industrije, no kasnije se to proteglo na sve francuske žene, bogate i siromašne, tako da je to postalo jedno opšte dobrovoljno osiguranje materinstva. Članarina toga društva bila je 3—7 franaka godišnje, a potpora se sastojala u besplatnoj lečničkoj i primaljskoj pomoći, u novčanoj potpori od 12 franaka nedeljno kroz 4 nedelje i 10 franaka kao nagrada za dojenje. Naravno da ovo društvo nije moglo egzistirati samo od članarine, nego je uživalo potporu od opština, države i privatnih legata. 1920 g. modificirani su statuti ovoga društva tako, da se potpora davala od jednom i to 60 franaka za prvo, 70 franaka za drugo, 100 franaka za treće dete. Pošto se primetilo, da je pomor dece čiji su očevi u vojsci naročito velik, oko 26%, to se po jednoj naredbi ovo dobrovoljno osiguranje automatski proteže i na one žene čiji se muževi nalaze u vojsci.

Rezultati ovoga društva upravo su sjajni. Ono je steklo velike zasluge na zaštiti materinstva u Francuskoj. Oko 3.000 matera u samom Parizu zbrinuto je godišnje od ovoga društva. Društvo je osnovalo mnoga savjetovališta za dojenčad, a da bi ona bila pristupačna i najudljenijim krajevima Pariza uređene su tzv. putujuće ambulante, koje su smeštene u velikim zatvorenim kolima, uređenim prema potrebi jedne takove ambulante. Smrtnost dece čije matere stoje pod zaštitom ovoga društva svega je 5%, a propagiranje dojenja tako je uspešno da 88% matere same doje svoju decu. I u oficijelnim francuskim publikacijama daje se puno priznanje radu ovog privatnog osiguravajućeg društva. Zakon od 1917 g. nalaže svakom poduzeću koje ima zaposleno najmanje 50 žena, da mora imati sklonište za djecu.

Konačno nakon dugih borbi izašao je u Francuskoj zakon o obligatnom osiguranju radništva, koji je stupio na snagu tek 1. jula g. 1930. Po tome zakonu svaka osigurana članica, ili žena osiguranog člana ima potporu u visini polovine njene nadnice i to 6 nedelja prije i 6 nedelja posle porođaja, a zatim potporu za dojenje i to kroz godinu dana. Potpora za dojenje jeste za prva dva meseca 100 franaka mesečno, treći mesec 75 franaka, četvrti i peti mesec po 50 franaka, od petog do devetog meseca 25 franaka, a od desetog do dvadesetog po 15 franaka mesečno. Pravo na potporu stiče svaka žena tek nakon 10 mesečnog članstva.

I u Francuskoj kao i u svim kulturnim državama veoma je razgranjena privatna inicijativa na zaštiti materinstva, koju obilno potpomaže i država i opštine subvencijama. Već početkom XVIII veka bilo je u Francuskoj, i to u Parizu, osnovanih nekoliko privatnih društava u cilju, da potpomažu siromašne matere. Neka od tih društava davala su potporu samo udatim ženama sa dobrim vladanjem, a bilo je i takvih, koja su dapače u svojim domovima potpuno sačuvala anonimitet svake matere. Danas je u Francuskoj sva sila društava sa glavnim programom da štite i potpomažu materinstvo, a njihov rad je tako opsežan i priznat, da se o njemu govori u svim naučnim i službenim izveštajima o zaštiti materinstva uopšte.

Zagreb

Dr. Angelina Mojić - Ivanović

Dr. Ksenija Atanasijević:

Religijska i filozofska podloga pacifizma

— Nastavak —

Dok budizam posredno, putem saznanja, miri čovека ca čovekom, hrišćanstvo neposrednije, na emocionalnoj podlozi, svojim doktrinama ugušuje sve negativnosti y odnosima između ljudi, i zamenjuje ih strpljivošćy, pregorevanjem i naklonošćy. Zato ce iz ove dve religije razvilaze odlučujućy potstincaji za svaki pokušaj da ce, jednom za svarda, ugušе međučovečna — i međunarodna podjarmljivanja i pritešnjavanja.

Od filozofa, jedni smatrajy da je izvodećиvo proširiti uske granice individua i naroda y korist izravnavanja negativnosti i postisanja sagласnosti; drugi, međutim, uče da ce nikakvim upućivanjima i napornima ne može unapredити ni izmeniti ljudska priroda, vezana samo sa sebe. Zadržaćemo ce, pre svega, na mišljenjima prvih, koja cy za nas značajnija.

Najcjajnijи mislilac antike, *Platon*, y svome političkome sistemu predlaže da vladaoci buđu filozofi. Držći da nećе biti kraja patnjama država i naroda, đok ili filozofi ne postanu vladaoci, ili vladaoci ne postanu filozofi, t. j., đok ce vlast i razum ne nađy y jednoj ruci. Ovaj predlog Platonov je spasonosan, jer donsta, plemeniti filozofi najđoćе uvijajy sву čudovišnost istrebljivanje ljudi y ratovima; prema tome, oni cy pogodniji od ostalih za upravе aktivnost svojих poданika poglavito y pravcu kultурnih, tih jedino vrednih đobara.

Iako je y antičkoj filozofiji bilo vrlo uglednih predstavnika,— da pomenemo samo *Aristotela*, — koji cy, kao ctvar po sebi razumljivy, prihvatili ropstvo i podelu civis naroda na Grke i varvare, ona je ipak plodonosno utjicala na problem o kome govorimo zbog tога što je y njoj, doktrinom kosmopolitizma, đobila y neku ruku konkretan smer potreba da ce postavi jedna altruistička zajednica između đržava. Jош predsokratovaj *atomističar Demokrit* smatra da pametnota čovekа ne vezujy đržavne i političke granice, nego da je njemy otvoren ceo svet, pošto je čitava đasešena otađbina ražane đuše (Upor. 247 Demokritok odlomak, no Dilcy). *Kosmopolitizam* je đio jedno od glavnih učenja *kinićara;* oni cy neumorno propoведali da filozof nije ograničen na svoju ужу otađbinu. *Stoičari* idy jош đaće, i đosledno ce stavlјajy nad svim razlikama i nejednakostima što postoje između naroda: po njima, svi ljudi sačinjavajy jedну celinu, ili đelnoe veliko svetskog razuma, istovetnog ca božanstvom. Prema tome, svi cy ljudi srodni jedan đrugome, oni cy braća; jош više, svi cy oni građani jedne velike svetske đržave. *Stoičar Marko Aurelije*, rimski car, tврđi da ce pojedine đržave odnose prema opštoj, kao kućе jedne varoši prema celoj njoj. *Senека* izjavlјuje da je čitav svet zajedničkа otađbina svih ljudi.

Tim samim štto cy ideološki oborili granice koje cy, često neprijateljski, raztavlјale đržave, propovednici kosmopolitizma cy, zrelo filozofski, produbili misao o pacifizmy jош y Staроme Veku.

Pre nego što cy mislioci Novoga Veka pripremili zemljište za pacifizam, uvideo je francuski kraљ *Hejrih* IV da je srećna samo đržava kojy ne rastržy borbe; čuvени ministar ovoga kraљa *Sili*, razvio je misao o jedноme savezy evropskih đržava koji ne svojim radom pripremiti i omogućiti nenarušljivi svetski mir. Posle tога, bilo je jош đosta napora da ce ideja o miry što đoće teorijski obrazložiti. Imamo, pre svega, izrazniti pokušaj Huga *Grocija*, из kraja XVI i početka XVII veka, koji je y svome poznatome đelу De iure belli ac pacis (*O pravu y ratu i y miru*) đao naćrt jedne teorije prirodnoga prava, y namери da đokaže kako ce pat cme bođiti jedino y neizbežnoj odbrani, ali i tada uvek camo na čovečni naćin. Ovaj naučnik i filozof tražio je i to, da hrišćaske snage posredujy pomirljivo, y slučajevima međunarodnih sukoba.

Otpriline y isto đoba kad i Grocije, izloženo je *Opat Sen-Pjer* y đelу Projet de paix perpétuelle (*План о вечноме миру*), своје пацифистичко схватање, y geometrijskim propozicijama. Образложења Сен-Пјерова привуци се *Лајбница*, иако је овај филозоф сматрао да она, поред убедљивих разлога, садрже и доста фикција. Али и Лајбниц је веровао како, добром вољом људи, човечанство може да се ослободи рата, као и куге и глади.

— Наставиће се —

Ali je žena kriva današnje krize v rodbini?

Kriza rodbine je eden glavni problemov sedanje dobe. Vsi odloki proti omejitvi otrok, zapreke pri ločitvi zakona, deviza »žena ostani v domu« odpustitev poročenih ženskih moči iz uradov i t. d. ne bodo mnogo pripomogli k izboljšanju gospodarskih razmer. Vzrok leži mnogo globlje.

Nekoč je tvorila rodbina patriarhalno celoto. Okrog domačega ognjišča se je zbirala vsa rodbina; mož je bil tisti, ki je skrbel za njen socijalni obstoj, žena se je lahko neovirano posvečala vzgoji otrok in domu. Današnje razmere, in rekla bi, duh časa, so prisilili ženo do socialne ecmnaipacije. Težnja po neodvisnosti in samostojnem udejstvovanju jo je postavila v tovarno, pisarno, na najzračlinežša mesta za zaslužkom. Seveda je s tem tudi občutno prizadeta rodbina. Vzgoja otrok se prepušča šolam, raznim dnevnim zavetiščem, skupne kuhinje naj nadomestijo nekdanji dom. Človeštvo je postalo **individualistično.** Žena si izbere moža po svojih zahtevah. Če danes zakon ne odgovarja njenem pojmovanju skupnosti, ga hoče razveljaviti. Rojstvo otrok se omejuje. Čas zahteva naglico. Vse se racionalizira in mehanizira. Kontakti mest z okolico so postali neposredni. S telefoni, avtomobili se danas odpravijo vsi medsebojni stiki. Vsak je danes sebi najbližji. Čut otrok do preskrbe onemogliih staršev je izginil. Hiralnice in ubožnice se polnijo. Vsak se **posamezno bori za svoj obstoj.** Stroji so nadomestili delo v gospodinjstvu. Žena ne trati več po nepotrebnem svojih moči v poennostavljenem, le praktično urejenem domu. Danes je zmožna konkurence z možem. Pripravljena hoče biti na vse eventualne slučaje. Če se razdere zakon, naj ji socialne skrbi ne stavijo nobenih ovir. Navadno je tudi v zakonu ostala še nadalje v svojem poklicu; če ne, si ga bo s svojim znanjem vedno lahko poiskala. Vendar se današnji ženi tolikanj očita, da je ravno ona s svojo emancipacijo kriva današnje krize v rodbini. Vendar ni dvoma, katera žena ima večjo človeško vrednoto: tista, ki se samostojno, duševno neodvisno od moža udejstvuje, ki ni navezana na drugo pomoč, če hoče kaj doseči, ki stoji z vsemi svojimi silami v življenju, ki se tudi kot poročena žena ne zadovolji »dati vse svoje moči le otrokom in domu«, zdrav pritisak, da bi se političko udejstvuje, ker je njena dolžnost, da sodeluje v državi, v kateri žive njeni otroci, — ali žena, kateri se zdi nezdrav pritisak, da bi se politično udejstvovala, ki se hoče le z možem skupno uveljaviti iz strahu, da ne bi v javnosti izgubila »ženskega šarma in čara domačnosti«; katera je kot poročena žena srečna, da iz daljave in v miru posmatra ljuto borbo časa, katera ne pomisli, da si lahko vsak čas ustavi vsako udejstvovanje, kakor hitro se kontakt med njo in možem zruši, katera je vsled tega prisiljena biti v večni skrbi, da ne izgubi svojih erotičnih čarov, ker jo smatra mož pač le samo za spolnega druga.

Očitki, da je žena s svojim nastopom v javnosti kriva današnje krize v rodbini so torej popolnoma neosnovani. Saj pa tudi oče ni danas več tisti, ki je iskal nekoč po delu razvedrila v domačem krogu. V raznih klubih, športu, kavarnah, kinu preživlja svoj prosti čas. In zakaj naj bi bilo čudno potem, če je racionalistično - mehanična podlaga naše civilizacije potegnila i ženo v svoj tok?

Ljubljana. **Vera Albrecht**

Psihološko ispitivanje dojenčadi

Metoda Binet - Simonove, kojom se pomoću testova ispituje inteligencija djece od treće do dvanaeste godine općenito je poznata. Danas se ova upotrebljava u svim većim gradovima Amerike i Evrope. Upotpunjavali su je mnogi drugi psihologi u mnogim državama nastojeći da nadu metode i za isipitivanje djece ispod trećeg godišta, ali misao da se i djeca, koja su još u pelenama, mogu psihološki ispitivati je posve nova. U tom smjeru počela je pred četiri godine raditi profesorica za psihologiju na univerzi u Beču Dr. **Charlotte Bühler** s asistenticom bečkog psihološkog instituta Dr. Hildegard Hetzer. Godine 1926. počele su one promatrati djecu nekog bečkog čuvališta, na kojem je onda bilo 69 djece. Promatrajući točno kako dojenčad u raznim mjesecima različito reaguju na pojedine podražaje iz izvanjega svijeta, skupile su one čitav inventar iskustva, po kojemu su sastavile testove, pomoću kojih su onda ispitivale djecu. Ispitavši kroz četiri godine 700 djece, imale su one dovoljno prilike, da provjere testove, pa su mogle da ih doista smatraju mjerilom, kojim je prosuditi na kojem stepenu intelektualnoga razvitka stoji koje dijete.

A što treba da već »zna« takvo malo dok je još u pelenama? Ne treba se bojati, ne radi se tu ni o kavim lekcijama, ni o kakvom nametnutom znanju. Dijete od dva mjeseca mora da već »zna« glavicu u vis držati, okrenuti se prema mjestu, odakle dolazi zvuk, promatrati srebrno zvonce, kretati prstima i s veseljem ih promatrati, itd. Sa deset mjeseci mora da je ono već toliko napredovalo, da može skinuti pelenu, koju su mu stavili na lice, zvoniti sa zvoncem, naći sakritu loptu, promatrati igranje dadilje sa sviralom, a da ne posegne za njom, — mora se dakle već znati i svladati — jednu predodžbu bar trideset sekunda u pameti držati itd.

Vrlo je interesantno opažanje tih psihološkinja da se reakcije djece mijenjaju, ako iz čuvališta u kojemu se nalaze dođu u koju drugu sredinu. Posve kratko vrijeme nakon promjene milieau-a opaža se, da se i dijete psihički promijenilo. Ako dođe u okolinu, koja se s njime bavi i koja ga s pažnjom susreće, može ubrzo da shvati ono, što bi u čuvalištu tek iza duljeg vremena moglo razumjeti. Nade li se ono pak, u manje povoljnim prilikama nego što su bile one, koje je imalo u čuvalištu, opaža se smjesta nazadak u njegovom psihičkom razvitku. Ispitujući djecu, koja su odrasla u porodici, opazilo se, da ona sve izrađene testove za 35% prije riješavaju, nego djeca koja su skupno odgajana u čuvalištima. Čak i onda kad i prilike u porodici nisu osobito povoljne razvija se dijete bolje u njoj nego u zavodu. Tako je na pr. ustanovljeno da u drugoj godini života dijete, kojemu se posvećuje veća briga i kojem se okolina više bavi, raspolaže poprečno sa 216 riječi, a ono kojemu se može posvetiti kud i kamo manja pažnja samo sa 27.

Ti su pokusi osobito važni za pedagogiju, jer se iz toga, kako dijete u različitim prilikama reagira, vidi, kako silno može okolina da utječe na intelektualni razvitak djeteta.

Stoga nije dosta, da se majka u prvim mjesecima života djeteta brine samo za njegov fizički život. Tako reći čim ono ugleda svijet, možemo započeti sa uzgajanjem njegove ličnosti, pa baš o tome koliko na njegov uzgoj utičemo u prvim mjesecima njegova života ovisi, kakav će ono biti čovjek. —

Zagreb **M. V. K.**

Iz godišnjeg izvještaja o radu Udruženja nastavnica

I Y obvogodišnjem svome radu Uprava se kao i do sada trudila da dâ što više rezultata y duxy ciljeva i programa rada Udruženja nastavnica.

II Interesujući se najpre za sve što se tiče napretka škole Uprava je istovremeno nastojala, y kolnko je to bilo moguće, da doprinese pravilnom rešenju pitanja žene nastavnice. Preko svojih delegata, nekada samostalno, nekada ca jou nekim ženskim organizacijama, ona je y vise mahova podnosila prestavke merodavnim faktorima i stalno istcitala potrebu:

da se žene postavljaju za direktore, inspektore i načelnike Ministarstva;

da buду članovi komisije za profesorski ispit i ispite učitelja vještina;

da уđу y Glavni prosvetni savet.

Ukazivano je na činjenicu da ce na mnogima od pomenutih mesta žene profesori već nalaze, i da je i y praksi dokazano da mečy ženama ima lep broj spremnih stručnjaka, izvrsnih pedagoga i savesnih radenika.

Postignut je jedan lep uspeх y tome pravcu, a to je naimenovaje ђиuje Malvine Гогићеve za nastavnog inspektora Ministarstva prosvete.

III Uprava nije zaboravila da i ove godine pomene pravo svih udatih državnih činovnica na pun dodatak. Očekuje ce da he nov činovnički zakon izjednačiti y prinadlezhostima činovnice ca osталim činovnicima.

Uprava je slala svoje članice na stranu radi proučavaja školcsих pitanja i radi ličnoг усavrшavaja. Sem toga ona im je kad god je bilo potrebno pritičala y pomoć.

Želeći da obogati našuy omladinsky literaturu, Udruženje priređuje svoje edicije domaćih i stranih dela. Ove godine je y pripremi „Riđokosi“ od Žila Renara.

Uprava je organizovala niz konferencija na kojima he ce pretresati pitanja izs savremene pedagogije pozivajući na saradnju sve prosvetne radenike. Do sada održane konferencije imale cy veoma lep uspeх.

Potreba jedne dobro organizovane i značalchi vođene dečje knjižnice dovela je Udruženje nastavnica na misao da pokrene pitanje njenog osnivaja y prestonici i zato je podnela pretstavku Opštinin koja je y tom pravcu aktivna, nudeći svoju saradnju.

Udruženje nastavnica došlo je y bližuy vezy ca sekretarijatom Međunarodnog biroa za vaspitaje y Ženeви i primilo na sebe da odgovara na sve ankete i pitanja koja ce titchy ukole. Tako je poslala izvestan broj najbolјih dečjih knjiga naše zemlje za stalnu pedagošku izložbu y Ženeви, i odgovorilo na anketu Međunarodnog biroa za vaspitaje o stanju dečje knjige y nas.

Ovo je bilo vrlo značajno za prezentaciju našu na strani, jer ce y pomenutim institucijama znalo o pedagoškoj literatury svih kultурnih zemalja, sem o našoj.

Udruženje nastavnica je ubek bilo y saglasnosti i održavalo veze sa Jugoslovenskim profesorskim društvom, mnogim ženskim organizacijama i drugim kultурnim i humanim ustanovama.

Prослава 40-godišnjice gospođa Lepосave Boškoviđ i Krune Aćimoviđ

Udruženje У. О. Ж. je proslavilo na svečan način 29 marta y sali starog Univerzitета 40-godišnjicu prvih univerzitetski obrazovanih žena — г-đa Lepосave Boškoviđ i Krune Aćimoviđ, prvih žena koje cy 1891 godine dobile diplomy o svršenom filozofskom fakultetu y Beograđu.

Gđa Lepосava Boškoviđ je svršila mušky gimnaziju 1887 kao jedina devojka imeđу 36 đrugova, i stupila na istoriško-filološki fakultet Velike škole, koji završava 1891. Sa učiteljicy jezika je postavljena 1893, a titulу profesora đobija tek posle rata 1920 godine. Gđa Boškoviđ ce stalno bavila, poređ škole, i socijalnim javnim radom: bila je poslovođa Ženskog društva, član upravе Profesorskog društva, član Prosvetnog savetа. 1928 bila je jedna od prvih žena ministarskih izasланika na matury y Ženskoj gimnaziji y Skoplju.

Gđa Kruna Aćimoviđ, rodom Bosanka, još đetetom 1876 iđe y Rusiju. Školuje ce kao ruska pitomica y Moskvi jeđanaet godina. Ca gimnaziskom maturom ce upiuje 1887 na Veliku školu y Beograđu. 1891 điplomira i odmah ulazi y đržavnu službu. Polaže profesorski ispit, veđ kao udata žena i mati 1894 godine, đa đobije titulу i prava profesora tek posle 26 godina. 1894 postavljena je za upravitelјicu Više ženske škole y Požarevcu, zatim 1895 za upravitelјicu y Kragujevcu, gđe ostaje đo 1898, a otađa služi kao nastavnica y Beograđu. Penzionisana je 1924 godine, sajedno ca rođom Lepосavom Boškoviđ.

—

Proslavu je otvorio rektor beograđskog Univerzitета г. đr. Vlađa Mitrović toplim i đokumentovanim govorom, y kome je izloži o i svoje široko схvatanje o obrazovanju ženske đece, o punopravnom učešću žena y rađu i o pravima njenim.

Iscirpan pregled rađa slavlјenica đala je y svom zanimlјivom i lepom govoru pretsđnica Udruženja rđa Paulina Albala, koja je narochito istakla činjenicu đa cy naše žene posle žena y zapađnim đržavama prve uspele đa stupe na Univerzitet, i đa ce y slovenskim zemlјama to đostigalo đocnije: y Čehoslovačkoj 1890, y Poljskoj 1900 i y Bugarskoj 1901.

Zatim cy ce rečali pozđravi: rđa Lepосava Petkoviđ, pretsđnica Jugoslovenskog ženskog savezа, pozđravila je y г-đu Kruni Aćimoviđ izvrsnog profesora, nežny majku i retky supругу; y rđu Lepосavi Boškoviđ poznator prosvetnog i javnog radnika. — Г. Neđeljko Đivac, pretsđnik Jugoslovenskog profesorskog đruštva, smatra slučaj slavlјenica kao istoriski đatum, kao preokret y đruštvenom životu, i đa treba схvatiti đa rađ ženin nije ođvajaje žene od čovekа nego potrebna saradnja ca ca mu. — У ime Udruženja nastavnica rđa Đarinka Janošević, profesor, pozđravla svoje kolegинice i predane nastavnice ilustrujući njihovo uzoran rađ primerima iz škole. — Gđa Mara Milić, profesor iz Zagređa, govori y ime Udruženja У. О. Ж. y Zagređu, i đaje podatke o studijama prvih žena y Zagređu. — Gđa Lepосava Simić, upravna članica beograđskog Ženskog pokretа, pozđravla y ime Ženskog pokretа rđu Aćimoviđ kao majku i javnu rađnicu i rđu Boškoviđ kao đuховnu majku i savesnog vaspitača toliких generacija. — Gđa Tošoviđ, učiteljica, je spontanim stihovima i đvećem obasula slavlјenice. Žensko đruštvo i Đom učenica je pretstavila rđa Đraga Đurđić, profesor. Ona vini priznanje đurom đođinama najđavesnijeг njihovog rađa. У ime Savezа jugoslovensko-ruskih studenata rđa Polexsija Stošić, suplent, izđavlјuje zahvalnost posleđnje generacije njihovih vaspitanica.

Na kraju cy same slavlјenice zahvalile na priređđi proslave vratiwši ce y one đalekе đane, đane lepe i rađne mlađosti svoje.

Slavlјenicama cy predate đipломe Udruženja У. О. Ж. o počasnom članstvu. Đipломe je y umetnički izrađila rđa Jelena Minić, arhitekta, slovima iz „Miroslavlјevog Jevađđelјa“.

Margaret Beavan

U broju 21, godine 1927 našega lista sa najvećim zadovoljstvom smo doneli vest, da je bila izabrana za pretsednika opštine Liverpool, koja ima preko 800.000 stanovnika žena, Margaret Beaven. Docnije, broj 5 iz godine 1928, smo opširnije pisali o njenom životu i radu. Danas moramo zabeležiti žalosnu vest da je ova vanredna žena umrla posle kratkog bolovanja od influence.

Margaret Beaven, prva žena sa ponosnim nazivom »Lord - Mayor« Liverpoola, najvećeg pristaničkog mesta Engleske, je već u ranoj mladosti ispoljila svoje socijalno osećanje time, što se požrtvovno brinula za sakatu i bolesnu decu. Tu svoju duboku ljubav za decu sačuvala je kroz ceo život i još kao pretsednik opštine ona je zadržala svoj skroman stan

u jednoj između institucija za zaštitu dece, koju je ona osnovala. Deca ovoga doma su se svakog dana ponova radovala kad su svakog jutra stajala pred njihovim skromnim domom lepa kola Lordmera i odvela ga na posao. Koliko muškaraca bi ostalo ovakvo skromnih na takvom položaju?

Jedan nesebičan život je završen, jedna nepokolebljiva ličnost je nestala, još u mladim godinama je morala ova retka žena napustiti rad, koji je tako volela.

Jedan predlog

U našoj javnosti izbor „lepotica“ naišao je na opravdano negodovanje, čemu cy dokaz članci štampani tim povodom u neko lik naših ozbiljnih listova.

Mnogo ženska društva y inostranstvu podigla cy snažan protest protiv tog najnovijeg načina zalyubyavanja devojaka. Primajyći yčešća y konkursu lepote, one poniža vajy y sebi čovečije dostojanstvo, jer izlažyći svoje telo pogledima „žirija“ spuštajy se na stepen životinja, koje kupci razgledajy na marvenom trgy. Žalosno je da cy kod nas y provincijy neka ženska društva na svojim zabavama birala „mis“ dotičnog mesta, koja je zatim ušla y Beograd na izbor „Mis Yugoslavije“.

Biranje „mis“ yobičajeno je na ponekim zabavama naše srednješkolske mladežni. Pa i „Jadranska straža“, čiji yzvišeni ciljevi cy nam svima poznati, iz Prage je letos poslala jednu „Mis“ da prošeta po Jadranu. Smešno je bilo videti y primorskim gradovima, kako yvažene ličnosti, ljudi ca položajem i y godinama, koji sačyvajy odbor „Jadranske straže“, trče na parobrod da pozdrave „Mis“.

Ovo je jedna nezdrava pojava, koja negativno delyje na naš ženski podmladak y vaspitnom pogledy razvijajyći kod njega cyjety i željy za lakim životom, a da i ne govorimo o materijalnoj štteti, kojy trpe porodice, jer mnogo je devojaka, koje bi htele da buda „Mis“. Zato je vreme da povedemo odlučnu borbu protiv ovog ružnog tuđynskog običaja kod nas.

Držim da bi se ta borba najuspešnije mogla povesti preko našeg Ženskog savesa, koji bi svim ženskim drushtvima y zemlji skreno pažnjy na ovy pojavy i yputno ih da svako od tih drushtava y svom mestu nastoji da onemogyći ovo kompromitovanje naših devojaka.

Ovolико na razmišljanje.

Z.

Zaveštanje Marije Račićeve iz Dubrovnika

56 od 23 - II - 1931 god.) objavio je g. Jaša Miloslavić iz Dubrovnika članak, u kome opširno piše o zaveštanju pokojne Marije Račićeve, koja je ostavila celo svoje ogromno imanje kao zadužbinu za osnivanje »Pomorsko trgovačke akademije« u Dubrovniku. Zadužbina iznosi bez nepokretnog imanja 24 miliona dinara u gotovom. U svome testamentu kaže između ostalog gda Račićeva, da će akademija nositi ime njenog pokojnog muža Ive Račića i da je mogu pohadati i žene, a dalje još ovo: Ako dohotci budu dotjecali, odredujem, da se ustanove 4 do 12 štipendija za siromašne dake iz Plata (Župa Dubrovačka) i iz Cavtata. Broj i iznos štipendija ustanovit će kurator Akademije i on će ih razdavati natjecateljima, i to dvije trećine medu muške i **jednu trećinu medu ženske«.** Dakle, prema tome imaju devojke iz Plata i Cavtata mogućnost da postanu pomorski kapetani.....

Čitajte „Ženski Pokret“

Стрпљења и труда!

Наша жена још задуго неће постићи једнака права с човеком. Она то равноправност не може ни очекивати од својих савременика. Савременици нису криви што се њиховo схватање не мири с новим захтевима. Околности под којима су одрасли учиниле су их таквим. Да човек призна жени једнакост потребна му је висока култура. Ова се не постиже обоћ, него кроз генерације.

Како може наша жена надати се већ данас изједначењу кроз законе које кроје људи чије су бабе, а често и мајке, биле искључене с трпезе мушкараца; које су мушкарцима, макар ови били и млађи од њих, прилазили руци и ишле неколико корака иза њих; чији су мужеви говорили о њима с извесним устручавањем уз уводну примедбу „да простиш“ и т .д.

Да се трагови ове оријенталске традиције збришу, потребне су читаве деценије систематског рада наше жене, и то првенствено рада у кући. Акција ван куће засада је од мање важности; њу треба наставити колико да се одржи континуитет до бољих дана. Главну пажњу пак треба обратити у породици неговању равноправности код деце: не показивати нарочиту радост за рођење сина, а негодовање према рођењу кћери; избацити из фамилијарног речника оно стереотипно „мушка глава“, и престати с неправдом према девојчицама да та „мушка глава“ од првих својих дана буде средиште пажње и милоште целе околине; образовати упоредо и дечаке и девојчице према њиховим способностима; делити им нежност и имовину на равне части и т. д.

Кад унуци данашње жене, одгеговани у равноправности, буду стигли да пишу законе за своје жене и сестре, писаће их и примењивање друкчије него њени мужеви и оцеви који „од свијетла оружја“ нису могли да поштеде жену ни најтежих послова, или бар да јој тежи део домћих брига признаду.

Што се специјално девојчица тиче њих у сваком случају упознати с домаћинством. Уколико се пак оне морају спремати за самосталан рад, упућивати их у слободне професије и на послове приватне иницијативе. На њима оне могу да развију, и несметано да искористе сву своју способност. И како што су показале у извесним гранама уметности, показаће и овде да су дорасле људима. У чиновничкој каријери мећутим бивају неравном борбом спречаване и потискиване од мушкараца. Шта више они им се често и с мањом спремом и с мањим квалификацијама намећу за старешине, а после с положаја ниподаштавају њихов рад. Али ништа зато; ни добронамерне ни злураде изјаве појединаца, нити икакав закон не треба данашњу жену да баца у бригу. Кључ за решење женског питања је у њеној руци, само — *стрпљења и труда!*

Др. *Никола Смодлака*

Обавештајни биро

Имајући у виду бригу, коју имају све мајке кад сина или кћер треба да пошљу на страну на студије и гледајући толике младе људе, како се муче, јер не знају где и како да се сместе кад дођу у једну непознату велику варош ради науке, Помоћна женска секција — Фидака мишљења је, да би они били срећни, кад би имао ко да их упути и помогне, да буду примљени у какву честиту породицу по пристојној цени. С тога је решила да при свима својим националним Секцијама оснује *обавештајни биро* за студенте и студенткиње, које желе да своје студије продуже у савезничким земљама. Свака национална Секција даваће обавештења о путу, трошковима и т. д. Постараће се, да преко секције дотичне земље, у коју кандидат жели ићи, нађе стан за њега код какве честите породице по цени, која конверира његовом имовном стању, дајући му препоруку на биро те секције, где ће добити адресе, цене станова у породицама и сва потребна обавештења, па ће према својој могућности моћи изабрати стан, који му буде подесан.

Улазећи у једну грађанску породицу младић или млада девојка биће сачувани и морално и физички, па и материјално и брже ће и боље научити језик, као и да правилно цене земљу и народ, у који су отишли.

Првенство ће се гледати, да се кандидати сметају код ратничких породица или удовица, да би се на тај начин и њима помогло и олакшало њиховo тешко стање, а које чланови Секције лично познају као честите и ваљане.

Југословенска Секција имаће такође свој обавештајни биро. Сваки родитељ, који жели да своје дете у туђем свету сигурно смести и буде под пријатељским надзором, нека се обрати писмено претседници Секције гђи Даници Рад. Агатоновић, Београд, или секретару Секције гђи Вели Јовановић, Крунска 8, Београд.

Književnost

Dr. Arrowsmith od Sinclair-a Lewis-a. — U vrlo uspelom prevodu gde Leposave Simić izašlo je ovo veliko delo velikoga Sinklera Luisa, nosioca Nobelove nagrade za književnost 1930 godine i čuvenog amerikanskog pisca. Ovo izdanje Dr. Arrowsmita se može dobiti kod g-đe L. Simić, Petra Mrkonjića 11 — Beograd. Cena: 55 din. broširano izdanje, 85 din. u tvrdom povezu. Delo se najbolje preporučuje samim imenom pisca — Sinklera Luisa.

Radmila Petrović - Radojičić: Pravo ženna na radi zaradu. (»Riječ«, Zagreb, br 6, 1931). Gospoda Petrović - Radojičić u jednoj veoma lepoj, iscrpnoj studiji raspravlja problem ženinog rada i dolazi do zaključka da je apsurdno raditi na tome »da se žene silom povrate u onaj položaj, iz koga su tek posle mnogih borbi i napora uspele da izidu.«

A. Christitch: The Women of the Gospel. (London, Burns Oates & Washburne, 1929). Naša zemljakinja, gda. Ani Hristić, koja stalno živi u Londonu, napisala je duboko osećanu studiju o ženama u evandeljima.

Marcelle Capy: Des hommes passèrent, (Edition du Tambourin, Paris, 340 str.). Pojavu ove knjige odlične francuske pacifistkinje zabeležili smo već u prošlom broju našega lista.

Beleške

Počasne članice Udruženja nastavnice. — Na ovogodišnjoj skupštini U. N., održanoj 22 marta, izabrane su g-đe Leposava Bošković i Kruna Ćimović, profesori, za počasne članice Udruženja — zbog svojih velikih zasluga za nastavu i školu u kojoj su predano radile više od tri decenije.

Sarajevski ženski pokret i Udruženje nastavnica. — Posle objavljenog ciklusa pedagoških predavanja U. N., uprava je dobila poziv od sarajevskog Ženskog pokreta da se ista predavanja održe i u Sarajevu. Uprava udruženja rado prihvvata ovaj poziv.

Primena savremenih metoda u našim školama. — Pod gornjim naslovom prijavila je svoje predavanje Udruženju nastavnica g-ca Ljubica Janković, profesor Druge ženske gimnazije u Beogradu. Ono će se održati po mogućstvu, u svoj sezoni.

Tursko poslanstvo i naše nastavnice. — Tursko poslanstvo u Beogradu obratilo se pismenim aktom Udruženju nastavnica i zamolilo za Pravila udruženja — radi osnivanja slicnog udruženja među turskim ženama-profesorima u Carigradu.

Prva finska žena — profesor univerziteta. — Dr. Laima Leidenius naimenovana je za redovnog profesora ginekologije na univerzitetu u Helsingforsu. Ona je prva finska žena, koja je dobila ovaj položaj.

»Wum«, tako se zove izložba za stanove i modu, koju je aranžirala berlinska rodna zajednica ženskih društava. Izložba je otvorena od 8 marta do 12 aprila. Najbolje specijalne trgovine u Berlinu snose sve troškove izložbe, a celokupan čist prihod dobiće zaštita dece i matera. Na izložbi vide se praktično opremljeni stanovi, rublje, uporedivanje između dobrog i slabog nameštaja itd. Izložba ima i svoj kino.

Lavanburg - House u Hew - Yorku se zove novi dom za žene, koji je opremljen najmodernije. Kuća ima 8 spratova i apsolutno je sigurna u slučaju vatre. Kad bi se pojavila u kući vatra, izgorelo bi samo rublje na krevetima i zavese, a sve što je u ormanima, koji su spušteni u stene, ostalo bi nedirnuto. Svaka soba ima drugu boju i na svakome spratu, od trećeg dalje, je po 30 soba za stanove. Na prvom i drugom spratu su plivački bazen, dvorana za gimnastiku, biblioteka, klupske prostorije, restauracija, ambulante, dvorana za pozorište i ples. Na krovu je bašta. Na svakome spratu je šest kupatila i 6 duševa, 4 toalete, 2 telefona i foaje. Kirija je odredena prema prihodima i 1200 dolara godišnje prihoda je najviša granica za jednu i ovaj dom. Nedeljno se plaća 8—12 dolara i to za stan, za dva dnevna obroka hrane, a kad je praznik daju se dnevno tri obroka; prosečno svaka žena plaća 50% svojih prihoda za stan i hranu. Stanovnice smeju primati posete gospode u svima prostorijama osim u svojim sobama za spavanje i takođe mogu pozvati na ručak muškarce i za takav ručak plačaju 35 centa. Sada stanuje u ovom domu 120 žena, a na prijem ih čeka oko 300. Ovaj dom podignut je zadužbinom gospodina Freda Lavaburga. Njegova majka se uvek mnogo interesovala za žene koje se naseljavaju u Americi, stoga je njen sin poklonio 1¼ miliona dolara za dom za emigrantkinje, a kako je emigracija skoro prestala, mesto toga je podignut dom za samostalne žene. Napomenuti je još da je namestaj iz čelika u bojama i da je sasvim siguran protivu vatre.

Smrt Katarine Ogњановић. — Nedavno je preminula pretsednica Ženskog pokreta y Kragujevcy, jedna od najvrednijih članica naših, poznata feminisktinja — Katarina Ogњановић. *Ženski pokret* ће y idućem broju iznetи njen plodni život i rad.

PAŽЊA PRETPLATNICIMA

Umoљavajy se pretplatnici Ženskog pokreta koji nisu poslali pretplatu za 1931 god. da što pre yčine.

Administracija lista

ŠTAMPARIJA ŽIVKA MADŽAREVIĆA (PREĐE „TUCOVIĆ“), — BEOGRAD, — CARA NIKOLE II 3. — TELEFON 11 42.

1781/87